

Oponentský posudek na habilitační práci JUDr. Františka Vavery, Ph.D. „Kriminalistické aspekty v trestním právu“

Seznámil jsem se zevrubně s habilitační prací „Kriminalistické aspekty v trestním právu“, která vyšla tiskem ve Vydavatelství Aleš Čeněk v roce 2013 a s dalšími podklady, jež JUDr. František Vavera, Ph.D. předložil ke své žádosti o zahájení habilitačního řízení. Po posouzení habilitační práce, jakož i vědeckých a pedagogických aktivit žadatele, které znám z vlastní dlouhodobé zkušenosti, podávám tento oponentský posudek:

I.

Jak napovídá již její název, je habilitační práce pojata interdisciplinárně – zabývá se jednak problematikou kriminalistickou, jednak trestněprávní. Tento mezioborový přístup je smysluplný; z povahy věci vyplývá, že obě vědní disciplíny mají mnoho společného, prolínají se a obohacují, přičemž právě optimální kombinace obou může přispět ke zdokonalení nástrojů boje s kriminalitou. Pro teoretické bádání i pro praktickou aplikaci je přitom žádoucí, aby byly zřetelně vymezeny hranice mezi oběma vědními obory, neboť každý z nich se vyznačuje jinými metodologickými a heuristickými postupy a jejich výstupy mají odlišnou regulativní funkci.

O správnosti volby tématu svědčí i to, že v posledních několika desetiletích se těmito otázkami v české odborné literatuře nikdo zevrubněji nezabýval, poslední důkladnější pojednání jsou dnes již poněkud zastaralá.

II.

Práce je logicky a přehledně členěna na čtyři základní části.

V první kapitole autor vymezuje pojem kriminalistiky a její systém a naznačuje základní předěly v jejím rozvoji.

Druhá kapitola je věnována historickému vývoji kriminalistické vědy a její aplikace jednak v celosvětovém měřítku, jednak v několika vybraných zemích (USA, Rusko, Velká Británie).

Ve třetí kapitole se pojednává o vývoji československé kriminalistiky a československého trestního práva (hmotného a procesního).

Čtvrtá kapitola analyzuje současné pojetí vztahu kriminalistiky a trestního práva a zmiňuje rovněž koncept tzv. policejních věd, zastávaný některými autory.

Třístránkový „Závěr“ (str. 216 až 218) je až příliš lapidární a neposkytuje čtenáři úplnou informaci o obsahu a o přínosu habilitační práce; čtenářsky přívětivější a užitečnější by byla poněkud obsažnější forma, shrnující hlavní myšlenky předchozího textu.

Celkově pokládám systematiku práce za vyhovující; lze si samozřejmě představit i jiné způsoby členění textu, avšak je třeba respektovat, že konečná volba struktury práce je věcí autorské licence. Za jisté pochybení je však třeba pokládat, jestliže obsahová náplň některých pasáží vybočuje z kontextu, naznačeného nadpisem. Tak např. v partii 2.2.3, která by dle nadpisu měla pojednávat o stavu ve Velké Británii, se od strany 90 začíná obecně popisovat fenomén počítačové kriminality; v partii o determinaci způsobu páchaní trestných činů na str. 185 a 186 se hovoří poněkud nelogicky o psychomotorických reakcích policisty a na str. 187, 188 o objektivních determinantech policejní činnosti. Samotné nadpisy některých částí textu nejsou příliš výstižné (např. nadpis části 3.3 „Vývoj podle trestního řádu“).

III.

Habilitand, v souladu se svým přesvědčením, vyjádřeným v předchozích literárních počinech, zastává jednoznačný názor o vzájemném pozitivním ovlivňování trestního práva a kriminalistiky a o výhodách, které sepětí těchto dvou oborů přináší pro úspěšný boj s kriminalitou a pro celkové fungování justičního a policejního systému. Ačkoliv pravdivost této teze je opakovaně a dlouhodobě uznávána, nepodařilo se ji dodnes plně prosadit do legislativy a do každodenní praxe orgánů činných v trestním řízení. Je tudíž prospěšné, jestliže habilitační práce dr. Vavery prohlubuje analýzu všestranných přínosů kriminalistiky

pro trestní proces; to může mít značný argumentační význam a přesvědčivost např. pro budoucí snahy o rekonfiguraci trestního řádu, ale též kupříkladu pro reformu právního a policejního vzdělávání.

Za novátorské lze pokládat ty pasáže habilitačního spisu, které pojednávají o historickém vývoji kriminalistických metod, o jejich průkopnících a o jejich postupné aplikaci v policejní a justiční činnosti. Ocenit je třeba skutečnost, že autor využil mnoho pramenných archivních materiálů, z nichž řada nebyla doposud v odborné literatuře podchycena.

Habilitand dokládá, že česká (resp. již dříve československá) kriminalistika dokázala od počátku reagovat na impulzy a trendy evropské a světové kriminalistické vědy a tvořivě je rozpracovávat v domácích podmínkách. Tento vývoj se setkává s mnoha potížemi a překážkami, je však kontinuální a skýtá naději na slibné pokračování.

IV.

Habilitační spis ve mně vyvolává některé pochybnosti, z nichž namátkou uvádím:

Zatímco historické pasáže, týkající se vývoje kriminalistiky, mají vcelku velmi dobrou úroveň, potom historie trestního práva, obsažená zejména v partii 3.2, je popsána dosti povrchně a nepřesně.

Autor mohl větší péči věnovat formální a jazykové úrovni; stylistická, pravopisná a písařská stránka textu by zasluhovala pečlivou redakční korekturu. Jako příklad lze uvést duplicitní text ve třetím a čtvrtém odstavci na str. 114 nebo nedbalé formulace na str. 142. V odborném textu působí rušivě překlepy ve jménech citovaných autorů [např. str. 61 (Greeds – Geerds); str. 82 (Miričev – Mitričev); str. 214 (Mitrivič – Mitričev)] nebo v cizojazyčných názvech literárních děl (str. 96, název spisu J. E. Purkyně). Podotýkám, že tato pochybení pokládám za spíše formální problém, který lze v budoucnu snadno napravit a který nijak podstatně neovlivňuje celkově kladné hodnocení práce.

V.

Mohu uzavřít, že předložená habilitační práce dr. Vavery splňuje požadavky, kladené na tento typ kvalifikačních prací. Spis nevykazuje po obsahové stránce žádné vážnější chyby, s naprostou většinou autorových názorů lze souhlasit.

Přínos je možno spatřovat v systematickém utřídění a komprimaci složité materie, jejímž výstupem je komplexní a nová informace. Text tohoto druhu je užitečný zejména pro legislativní a didaktické účely. Užitek může přinést i praktickým pracovníkům orgánů činných v trestním řízení.

Habilitační spis je výsledkem tvůrčí vědecké práce. Obsahuje nové vědecké poznatky, které budou obohacením pro teorii i praxi. JUDr. František Vavera, Ph.D. v něm, stejně jako v řadě jiných jím dříve publikovaných knižních a časopiseckých prací, prokazuje dobrou literární erudici.

Celkově tedy uzavírám:

Práce splňuje požadavky kladené na habilitační práce zákonem č. 131/2002 Z. z., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou MŠ SR č. 6/2005 Z. z. Proto doporučuji její přípuštění k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu doporučuji jmenovat uchazeče docentem.

V Praze dne 11. ledna 2014.

prof. JUDr. Jan Musil, CSc.